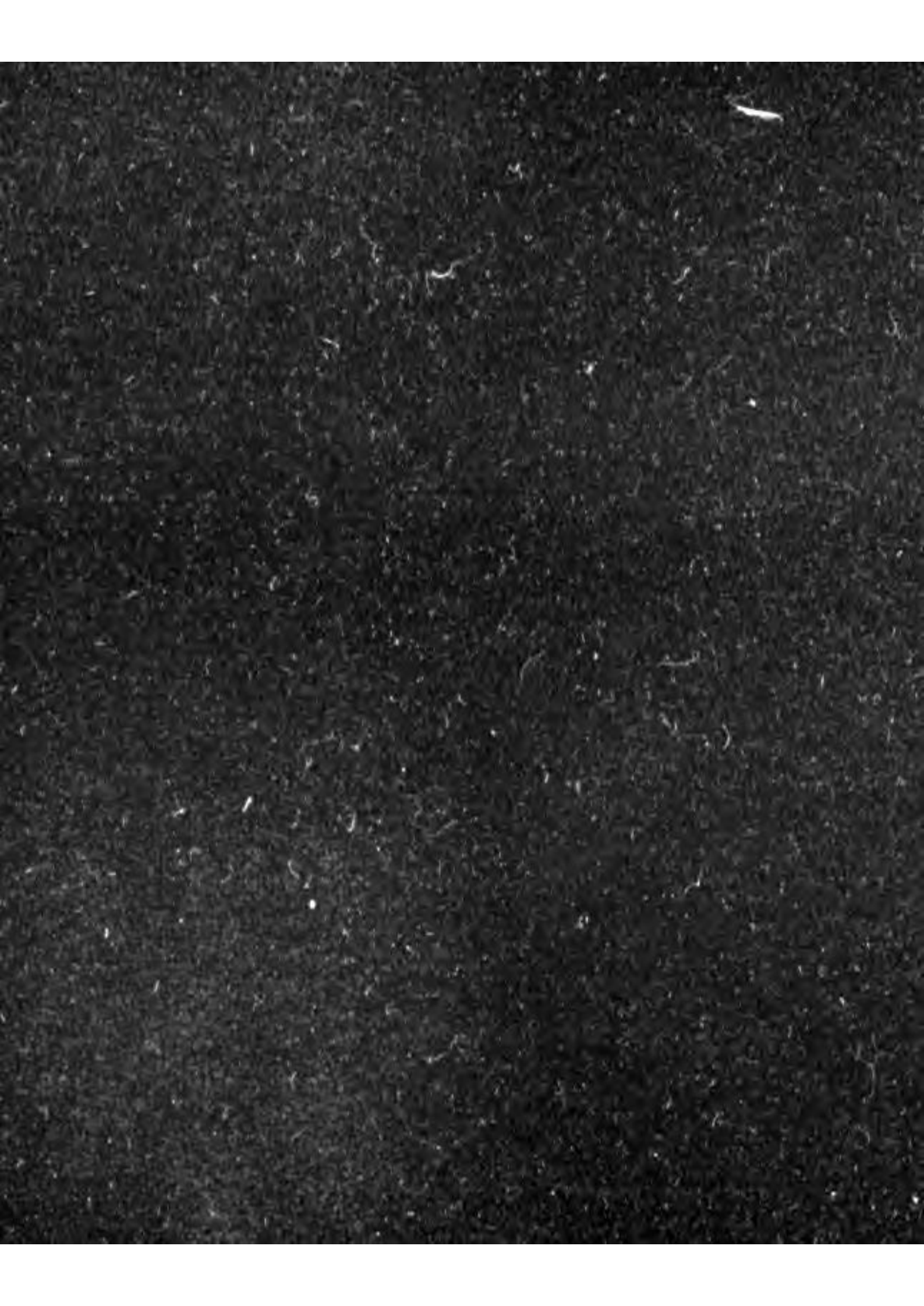
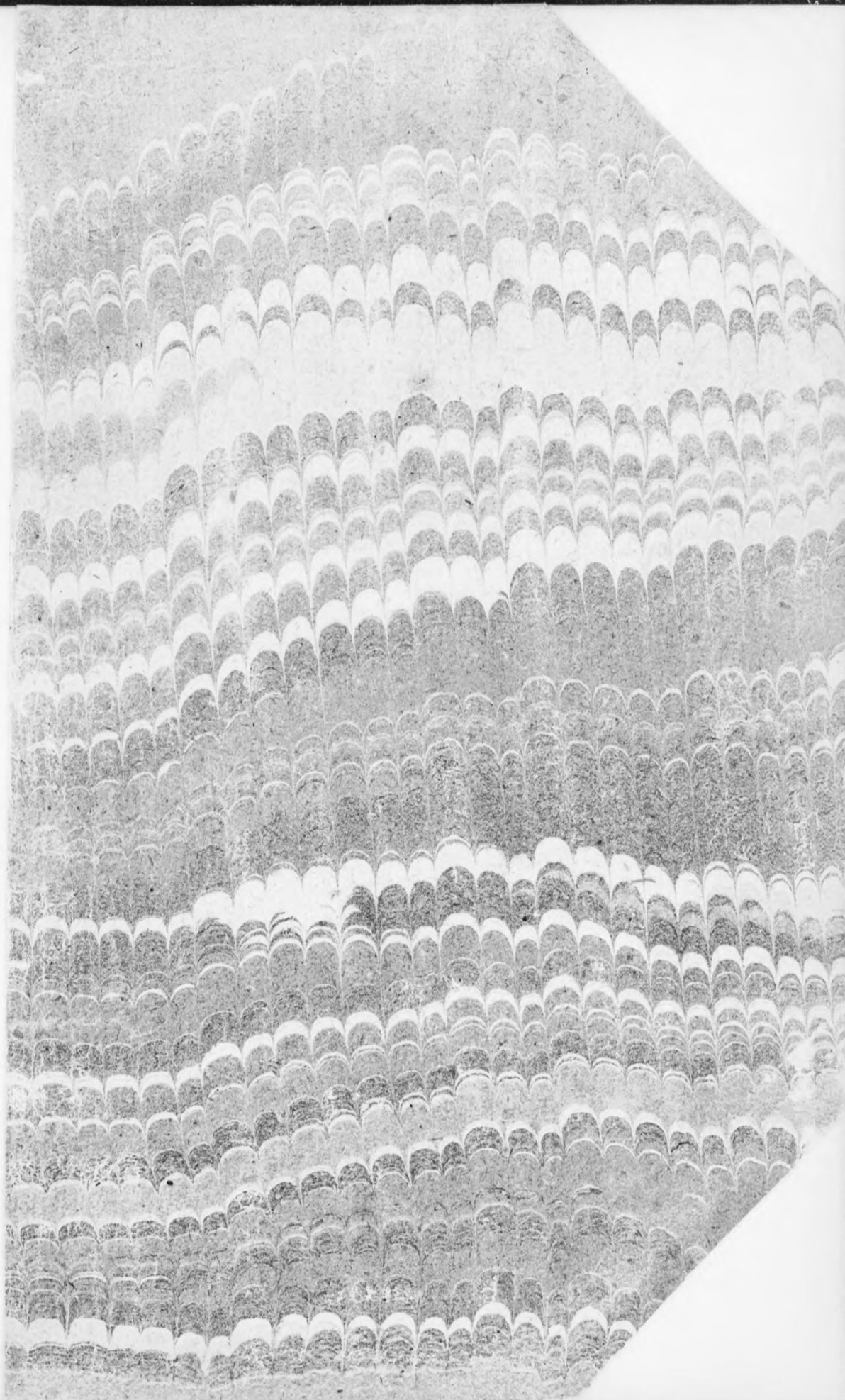

UBL: BKNOOG 173

173

Boekenroogen
173.

nr 748

AARDIGE ZAMENSPRAAK,

1817

TÜSSCHEN

URBANUS EN ISABELLE,

Die, na dat ze door onkuisheid van elkander gescheiden waren, op eene zonderlinge wyze weder vereenigd werden.

HIER IS BYGEVOEGD

DE VERMAAKELYKE KWAKZALVER

OP ZYN STELLAGIE.

Zeer dienstig op Bruiloften en Maaltyden.

TE AMSTERDAM,

By B. KOENE, Boekdrukker, in de Boomstraat.

1819.

ZAMENSPRAAK,

Tusfchen twee Getrouwde, zynde

URBANUS en ISABELLE.

Mejuf'vrouw wilt u gunst aen deez' bedroefde toonen /
Die om een Helmoes bid / den Hemel zal 't u lonen /
Andien gy my wat geeft / uw loon is na waerdig.

I f a b e l l e .

Ik geef geen bedelaer. Gaet by myn deur hoorby.

U r b a n u s .

Geen Bedelaer / helaes!

I f a b e l l e .

Ik wil myn gunst betoonen /
Van menschen die ik ken / en hier ter Steden woonen /
Met Vrouw en kinderen! en daer ik zeker weet /
Dat de Helmoes die ik doe / ter deegen is besteed.

U r b a n u s .

Ach waerom niet aen my! aen my die hier hoor dezen
Met vrouw en kinderen woonachtig plag te wezen?

A 2

Des

MU. DERNED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

Ex Libris
A. Ch.

Mejufvrouw / als gy wist / wat honger dat ik had!
 Wat armoed dat ik leed / gy zoud van al u schat
 Die gy nu thans bezit / my wel een weinig geben:
 Wat raed? gy kient my niet? ach! zie myn leden beben!
 Gun Hemel / dat gy my dog hier of daer aen kient /
 En in genade neemt / zoo raekt myn ramp ten end.
 Mejufvrouw / ach!

Ifabelle.

Gaet voort / ik ben u niet gezint te geben.

Urbanus.

Nu..... God loond u! Den Hemel spaer u 't Leben.

Ifabelle.

Nooit heuzer Bedelaer ik van myn leben sag.
 Gy kipt / daer blyft hy staen! wat of hy zeggen mag?
 Hy staet gelijc versuft / en scheint bedorft te lilagen /
 Toe / roep hem eens wederom / 'k moet hem eens onderbragen.
 „ Ellendige! kom eens hier / wie gyt gy! waer van daen?“

Urbanus.

Jufvrouw! ik ben een Mensch.

I f a

Ifabelle.

Daer twyfel ik niet aen.

Daer ik het zelve zie. Maer waer toch van geboorte?

Urbanus.

In dese Stad.

Ifabelle.

Hoe! hier?.....

Urbanus.

Ja / binnen deze poorte.

Dit is myn geboorte plaets / dit goede Amsterdam /
 Dit was de eerste plaets / daer ik myn oorsprong nam;
 Hier heb ik de eerstemaal / myn Moeders Borst gesogen:
 Hier heeft haer zorge my / Trouwhartig opgetogen!
 Hier heb ik lang geweest / een man van groote staet /
 Maer nu..... een Arme bloed / die 'r alles tegen gaet.

Ifabelle.

Door welk een toebal zyt gy dus zoo laag verballen?

Urbanus.

Door myn moetwilligheid; ach! door oneerlyk malten.

U 3

I f a

I f a b e l l e.

Soe zyt gy zelbe dan de oorzaak van u leed?

U r b a n u s.

Dat ben ik in der daed; maer brabe Aufzouwt / weet /
 Dat in deez' dzoebe hozst heel meer berouw kan steken /
 Als haren op myn hoofd: myn zugten is het teeken /
 Van myn verlagen geest / tot boete van myn zond:
 Ach! of ik eens genaed' by God en menschen bond.

I f a b e l l e.

Ach! dat Urbanus zulke berouw kreeg van zyn daden /
 En keerden weer tot my / ik gaf hem boozt genaden /
 Schoon hy verbannen is. Maer gy / die hier bekend /
 Dat gy de oorzaak zyt van alle u elend;
 Zal / waer gy dit verteld / een ieder u verfstoten.

U r b a n u s.

Indien barmhertigheid is uyt het hart gesloten /
 Dan een daer ik op hoop; zo wensch ik dat de dood /
 My boozt zyn pylikel zend / in aller dooden schoot:
 Of / dat een dzoebe kwaal / deez' boezem doet verflinden.

I f a b e l l e.

Wte is 't daer gy op hoopt;

U r

U r b a n u s.

Myn Engel! myn Beminde!

I f a b e l l e.

Hoe zal ik dit verstaen / uw' Dypster?

U r b a n u s.

Neen / myn Drouw!

Een spiegel van de deugd / een Toetssteen van de Trouw.

I f a b e l l e.

Wat voel ik in deez' hozst niet al veranderingen!
 Hoe klopt my 't hart / helaes! wat naken my booz dingen?
 Sou dit myn man ook zyn / die hier in dit gewaet /
 In onbekende schyn hier booz myn oogen staet?
 Hy is 't / O ja / hy is 't! hoe zal ik my best gedragen?
 Zal ik hem kusschen? neen / ik moet hem meerder bragen /
 En beinzen dat ik weet / met een opregt gemoed:
 Dat aan zyn misdaed walgt / hem hier verschynen doet?
 Zoo gy dan als u Drouw tot goetdoen zyt genegen /
 Het zal heel anders gaen.

U r b a n u s.

Het liep my zo niet tegen.

I f a.

I f a b e l l e :

Ik bid/ verhael my eens 't begin van uwē kwael.

U r b a n u s.

Verschoon my Justyrouw/ want ik schrik booz 't verhael/
Om dooz 't vertellen u myn misdaed te vertoogen.

I f a b e l l e.

Gemaekte Bedelaer! heeft schacmt zo veel vermogen
Nog in u hart geplactst?

U r b a n u s.

Wie meend gy dat ik ben?

I f a b e l l e.

Of meend gy Deugeniet dat ik u niet en ken?
Hoe durft gy snode Guit berschynen booz myn oogen?
Weg/ naar u Hoeren toe.

U r b a n u s.

Ik bid u/ hebt meedoogen/
En roept doch niet zoo luid/ opdat ons iemand hoorde.

I f a b e l l e.

'k Wensch dat er iemand komt die u terstond vermoord/
Of dat er een gespoek danafgrond uptgeblogen/
A woede ziel ontrukkt hier dadelijk booz myn oogen.

U r

U r b a n u s.

Ach Hemel/ Hemel ach! verzagt deez' woede zin/
Bedaer myn Dief en houd deez' dolle dysten in/
Erbarm u! ach! gena! ik buig my booz u boeten/
Ik zal 't berleden kwael met goed doen weer verzoeten.

I f a b e l l e.

Opsnapper van myn goed/ bederber van u Vrouw/
Verlater van u Huis/ en schender van u Vrouw/
Meynedige Tiran; ô Schandblek aller Mannen/
Wat doet gy deugeniet hier? gy zyt dooz 't regt verbannen.

U r b a n u s.

Ik kom dooz nood geperst/ (dooz dien 't gemoed mij knaegt)
A bidden om gena: ik werd helaes geplaegt/
Dooz beulen in 't gemoed van myn berleden zonden/
Ach! dat er troost by u/ myn Engel werd gebonden:
't siegt wees mij wel van u/ maer bzak nogtans geen vrouw.
Wat regt kan tegen ons/ zoo gy myn Engel wou
Vergeben al myn doen/ en in genaed' ontfangen/
Verwerpt/ berwerpt de haet/ berwerpt de prulck van Slangen/
Weerroept u bonnis lief/ ik weet myn zondig doen/
Ik bid nog eens gena/ ei laet mij niet een zoen/
Genaken uwē mond/ Zoo sal ik dooz het kussen/

B

En

En traenen die ik stozt / u heete wraek uitblussen /
 En bzielen zoo het hert / dat als een harde steen
 Zich niet bewegen laet / door tranen nog gebeen.

I f a b e l l e .

Toen gy als man en boogd by mij u plaets bekleden /
 Wat heb ik doen ter tyd / al smart om u geleden ?
 Wat leed ik in die tyd al lydeloos verdriet !
 Wat had ik menigmael / maer 't bidden hielp mij niet.
 Gy waerd gelijk een beeld van marmer door mijn klaegen /
 Gy stiet mij met de voet / gy waerd steeds alle dagen /
 Ja gantsche weken lang / by de een of andere hoer /
 En bzagt 't alles door ; hebt gy myn Parelsnoer /
 Met ketens van myn hals / en King niet gaen verkopen /
 Doen 't u aen gels ontbrak : bzak gy de kast niet open /
 En roofde daer het goud / dat ik van u op Trouw
 Soo lief gekregen had / o plager van u Vrouw ?
 En nu gy nergens kunt een rust nog schuilplaets vinden /
 Du komt gy wederom en noemt myn u Beminden /
 En drist u gette mond my om te kussen bien ?
 Nog wil van 't hoerenkrogl ; o neen / 't zal nooit geschien :
 'k Wensch my veel liever dood eer ik dat zal gedogen /
 De wraek bied mij de hand / Genade sluit haer oogen.

U r .

U r b a n u s .

Vergeest gy dan geen meer de geen die u misdeed ?
 Heeft dan de wraek in u zoo strengen Wet gesmeed /
 Dat al wat mensch'lyk was / heeft uit u hert getogen ?
 Soo verdubbelt mijn verdriet ! zoo is mijn hoop verblogen /
 Soo is 't vergeefs gebeen / zoo is 't met mij gedaen.

I f a b e l l e .

A bidden is vergeefs / ik neem u nimmer aen.

U r b a n u s .

Zal dan een trouw gemoed om dat 't heeft gestrompelt
 In een verlieerde weg door eenwig zyn gedompelt /
 In zulken diepen kuil daer ik nimmer uit kan treen /
 Ach ! kan ik dan geen Vrouw bewegen door gebeen ?

I f a b e l l e .

Ik berst byna van spyt / daer 'k A van troost hoor spreken /
 Ontrouwste die daar keft / waer is u trouw gebleeken ?
 Of noemt gy dit u trouw / toen gy u trouw verbzakt ?
 Toen u vereenigd Huys / tweespaltig kreeg een bzak :
 Dat hier en daar een stuk / is in de wind gebloogen.
 O Eer vergeeten mensch ! gaet dadelyk uit myn oogen.

B 2

U r .

U r b a n u s.

Ach Lief / ik noem u Lief / ten aenzien gy weleer :
 My hebt u Lief genoemd / verwoyd mijn tog geen meer /
 Myn misdaed die mij rouwd / waer wild gy dat ik blugten /
 Heb ik niet lang genoeg in eenzaamheid gaen zugten ?
 Heb ik niet straf genoeg / booz myn misdaed geleen ?
 Dat ik drie jaren lang myn huis niet heb betzeen /
 En u mijn Vrouw gemist / en myn twee liebe kind'ren ;
 En al wat ik bezat / ei wilt' mijn d'uk bermind'ren /
 Omhelst' my eer ik sterf / en in myn droefheid smoor !
 Blyft gy nog even hart / kryg ik dan geen gehoor /
 Is 't mooglyk dat een Vrouw zo grooten haet kan dragen ?

I f a b e l l e.

Is 't mooglyk dat een Man / zyn Vrouw zo kan plagen ?

U r b a n u s.

Noemt gy u nog myn vrouw / ben ik dan nog u man /
 Soo toond een Vrouwen hart / en neemt' my weder an.

I f a b e l l e.

Al eben eens als gy een Manne hart betoonden /
 Toen gy by heren meer als by u Huisvrouw woonden.

U r

U r b a n u s.

Dat zal niet meer geschien / ik haet haer buil bejag /
 Ik schrikke booz haer doen / dat gy myn hart eens zag /
 Gy zoud daer niemand aers dan u myn Lief / in binden.

I f a b e l l e.

Meend gy de hoeren niet die gy booz dezen minden ?
 Ik loof booz bast van ja / gy doold in uwten praet /
 Gy zegt het recht verkeerd / 't is best dat gy weer gaet /
 Van daer gy heenen kwam / hier is geen troost te hoopen /
 Ik moet na binnen gaen / myn tyd die is verloopen.

U r b a n u s.

Gaet straffe Ifabel / dewyl ik niet en win /
 Met klagen en gebeen / hou ik myn klagen in ;
 En ga daer 't my gebald / of God genaed' zal zenden /
 Om zo in eenzaamheid myn leven booz te enden /
 Myn God ! ach sta my by / in al myn zwaer verdriet.
 Daerwel / ô Ifabel !

I f a b e l l e.

Myn Lief ik meen het niet /
 Myn praet is beinzery / u misdaed is bergeben.

B 3

U r

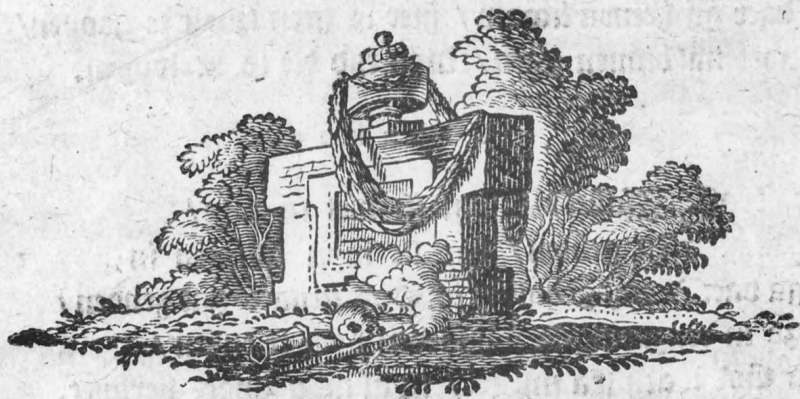
(14)

U r b a n u s.

Sal ik dan als boozheen by u myn Engel leben?

I s a b e l l e.

ô myn Lief/ myn Man/ kom laet ons binnen gaen/
En neemt een proef daer van/ waertoe hier lang te staen.

D E

(15)

D E

K W A K Z A L V E R

O P D E

S T E L L A G I E.

Hoo / hoo / zie zoo /
Hier is de konst in folio ;
Kom hier maer ras al wie wat schoort /
Op dat gy gauto geholpen word ;
Hier is geen Dokter of Chimist /
Al had hy nog zo veel verkwist /
Nog ook geen meester Chirurgijn
Nog Anatomus Practizyn /
Wiens groote kennis compareert /
By 't slegte dat ik heb geleert :
Want mijns gelyke van verstand
Was nimmer in 't gantsche Land ;
't Zyn al den hup maar Broddelaars /
Geen een van alle kan wat vaars /

maar

Maar ik beget / ik ben een man
 Daar heb ik veel Attesten van:
 Wat Land heb ik niet al bezogt?
 Ja daer geen schryber ooit aen doct.
 Wat ver van daen komt is gewis /
 Dat het geen stromt of dreck en is.
 'k heb al de Wereld dooz myn kunst
 Betoont / een wondere Menschen gunst /
 Van klyn en groot / van Jonk en Oud /
 Vermits my alles word betzoud.
 Geen Accident / dat ik niet straks
 Of in het kort help met gemak /
 Geen plaeg ter Wereld is zoo groot /
 Behalbe maer alleen de dood /
 Die niet dooz myn Expertement
 Moet wyken / als 't 'er komt omtrent /
 Wat praet ik nog / is 't laest nog niet
 In 't Keyserlyk Japan geschied:
 Daer was een Neger / die was daer
 Gehouden in 't midden van malkaer /
 Dooz Hoofst / dooz Boest / dove Buik en al /
 Dooz Haznas / Leber / Long en Gal.
 Zo dat die karel by myn Ziel /
 Daer aen twee stukken nederviel.
 Ik liep ten eersten na het Hof /

Wyl

En vroeg den Hizzer om verlof;
 Wyl ik hem toonen wou dat ik
 Dooz geenderlei kwetzuure schyft.
 Hy gaf myn straks consent / zoo dat
 Ik niet lang by den Hizzer zat;
 Maer liep zoo vaerdig als ik kond /
 Daer ik die Dend nog leggen bond:
 Dog ik had 'er niet lang by gewoest /
 Of die arme Duibel gaf de Geest.
 Ik kan 't niet seggen / hoe 't my speet /
 't Is my beget! zo waer nog leet /
 Dat ik hem als 't hem was gedaen
 Niet straks genas / van stonden aen /
 Zoo had de karel nog geleest.
 Dit is een konste die niemand heeft
 Als ik / en zoo is al myn doen /
 Geen Meester in 't Land / zoo hoen
 Die by hem die courazie vind
 Dat hy hem dat maer onderwind /
 Myn dingen die zy altyd goed /
 Ik help 'er veel op staende voet
 Geen Smeerlap is zoo groot van staet /
 Die zig niet op myn konst verlaet
 Waer datje komt; maer hier omtrent
 Is al myn kunst nog unbekent /
 In Capadocie kwam ik leest /

C

En

En ziet daer was een groote Pest/
 Maer die mijn Medicyne maer
 Gebuikte / die Ipd geen gebaer/
 Ik ly het op een kooftje buur/
 Daer in bestond de heele kuur/
 De Tappot is prezerbatief/
 En maer een Schelling kost een Bzief.
 Ik sweer dat geen Medicament
 Ook in de wereld is bekend/
 Als 't geene dat gy hoor u ziet
 Het vraegt na al de Ziekten niet/
 't Zy in of buiten aen het Ipf/
 In Barbarpen was een Wpf
 Die had de kanker in de Borst/
 Zoo schielijk dat geen meester dorst
 De Vrouw genaken van de stank;
 Dit had gebeur / wie weet hoe lank/
 Ik smeerde daer van dit wat aen/
 Probatum est / het was gedaen;
 De Grootte Turk had / zoo als ik meen/
 Onlangs het Duur nog al zyn Been/
 Zyn Doctor zwoer by Mahomes
 Dat Been moest worden afgezet;
 Maer ik kwam juist daer regt van pas/
 Ser dat men daer mee bezig was/
 Ik zij terstond het heeft geen nood /

En 't heele Been dat was al dood;
 Maer slegts een ogenblik dize / bier
 Deed ik daer mee op mijn manier
 En daer mee was het Been fiat/
 Zoo dat hij weer ging op een pat.
 In Lapland bond ik een Polak/
 Die liep gedurig aan de kalf;
 Zoo dat hij eindelijk waar hy gonk/
 Een baam darm uit zyn naersgat hong;
 Zie daer ik sweerje by myn keel;
 Hy had dat eintje darm te veel/
 En zoo sneed ik het met mijn mes/
 Anaphandig van zyn Pooztebles/
 En 't naepde 't by den akramast
 't Geen binnen bleef / aen 't naersgat bast /
 Het is een Konst / die geen Doctoor
 My na zal doen / ik doe 't hem hoor.
 't Dond ook tot Neurenburg een Meid;
 Die raekten zeer veel woormen kroyt;
 Daer een die leide haer om 't hart/
 Dat haerde haer een groote smart;
 Ik gaf haer hier wat van in 't Ipf/
 De droes / wat scheidt dat Vrouw Mensch stes/
 't Meen dat de Worm / na myn geloof/
 Wel driemaal door de Glazen stoof.
 Wie doet my deze Konst eens naz

Die spreekt / terwyl ik hier nog sta.
 'k Zeg rond uit / dat 'er m'ns geluk
 Nooit was in eenig Koninkrijk;
 Dus ben ik w'rd en z'p'd vermaerd:
 Wiens weerga nimmer was op Aard;
 'k Beride op allerwys de Steen/
 Gelyk de Boereturf uit Deen/
 En dot ik daer geen Goud van maak/
 Dat doen ik maer om deze zaek;
 Het Goud word nu als Goud bespaert/
 En dan was 't ligt zoo veel niet waerd.
 Al wat men heeft in overbloed/
 Dat schopt de Wereld met de voet/
 Ja in de Apteek / is geen Argent/
 Of 't was my overlang bekend;
 Want ik ben dooz en dooz gekerd/
 En daerom ook Gepronoveert;
 Maer hier in dit Land niet / o men/
 Hier is Promotie te gemeen/
 Ik r'ps / ik zweef van Land tot Land/
 En daer dooz luygt een Maer verstand.
 Geen Landschap daer men ooit van leeft/
 Daer ik niet dikmaels heb geweest/
 'k Heb Europa / Azië / Africa en America/
 Geheel doorz'p't / op Luyphen na/
 Tot Montsooyngs ik zonder liegen/

Een Meisje die had in geen zes dagen kunnen miegen/
 Maer doe het water zyn aenhang nam
 De Steenen moesten 'er uit / al was 't een vaste dam/
 Al was het zelf een Land/
 Dat als een Oben brand.
 Het onbekende Zupderdeel/
 Is my bekend in zyn geheel/
 Daer vind men 's Winters Ojbaers/
 De Walbis is daer maer een Stekelbaers/
 Die aen de Hoek gebangen is;
 Men vind daer by wat grooter Dis/
 Die braed of bakt men in een Pan/
 En wie het lust die eet 'er van.
 Een Man mag daer een Pan vol op.
 De droes wat had dat Volk een Hop;
 Want ieder Mensch is daer een Neus/
 Een roede lang was ieders Neus:
 En die is nog na 't Ipf te luyt;
 Maer in dat Land / is lekere Wijn/
 Die zag ik schenken in een Glas;
 Juust in een Stad daer 't Hermis was.
 Een Kind dat nog geen Tandjes had/
 Was daer zoo groot als Goliad;
 Het had een stem gelyk een Hoer/
 En schreeuwde / als ik weet niet hoe.
 Daer was een Antverz'p'd/

Veel beter als een Christenheid;
 Daer groeit en bloeit de Wetenschap/
 En stigt tot op de hoogsten trap;
 Daer wierd ik op een Dolio/
 Gepronobeerd in folio/
 Daer kreeg ik myn Promozio/
 Myn Thezis was Lottozio.
 Die Stad aldaer dit is geschied:
 Niet Polsbroek/ maer die lie je niet/
 Daer hangt de Wereld bij mijn zeol/
 Met 't een End aan de Zuyderpool
 Gebonden aen een Couw/ dat daer
 In 't Land geblogten is van haer:
 Daer klom ik eens by op/ en zag
 Waer 't Land van Winjen Wanjen lag/
 Daer trok ik doe na toe/ en bond
 Daar zoo veel Menschen ongezond:
 Die ik door 't Lopus al den brug
 Herstelde tot gesonden lui.
 Ik trok na Bokstehoe/ te voet:
 Alkozar de droes zyn Turf op doet.
 En door de sterke Swabelstoeck/
 Komt daar geen Pest zyn Leken lank.
 Hier klom ik op een Siffioen/
 Die daer zoo mak werd als een Hoen.
 Ik reed na Erwai monoma

Dat

Dat 's aers de Zoma Togdea;
 Daar nooit geen Duivel is geweest/
 Daar kwam ik op dat makke Weest/
 En zag al had ik 't nooit geloest
 Vier Keusen en die zonder Hoofd!
 Met mond en Ogen op de Woest/
 Daer ik niet tegen spreken dorst;
 Zoo dat ik met myn vogel bloog
 Na boben toe/ wie weet hoe hoog?
 Ik kreeg een duifling by myn kiel/
 Zoo dat ik van de Vogel viel.

HANSWORST, spreekt.

Wel zakkerloot was dat een leugen/
 Al wie het hoozt die spreekt het teugen
 Ik ben Hansworst/ maar 'k loof dat jy
 Ook al dat andere liegt daar by.
 Gy pogt en snoekt zoo van u kuisjen;
 Maer wagt/ ik zal 't u aers beduisjen/
 Hy komt wat raffelen en praaten/
 't Meest ook al om de platen/
 En als gy maar u boozdeel bind/
 Bescheyd gy zelfs u beste vind.

DE

DE KWAKZALVER, spreekt.

Vertrekt Hanswoest / zyn dat gedagten /
Durst gy u meester zoo veragten /
Honsbot en Dagebond / zie daars
Ik sweer hoor ieder openbaar /
Dat als myn medicamenten zyn
Niet goed geweest / hoor groot en kiljn /
Dat dan myn Paerd en Ezel daars
Maar valt aan stukken van malkaar.

Tot vermaak van 't Geselschap.

ep. J.

